UUTISET

YK:n tavoitteet velvoittavat niin vauraita kuin köyhiäkin

YK:n alaisuudessa päivitetään vuosituhattavoitteita. Köyhyyden poistamisen rinnalle nostetaan kehityksen kestävyys ja ihmisten yhdenvertaisuus.

KARI SALONEN

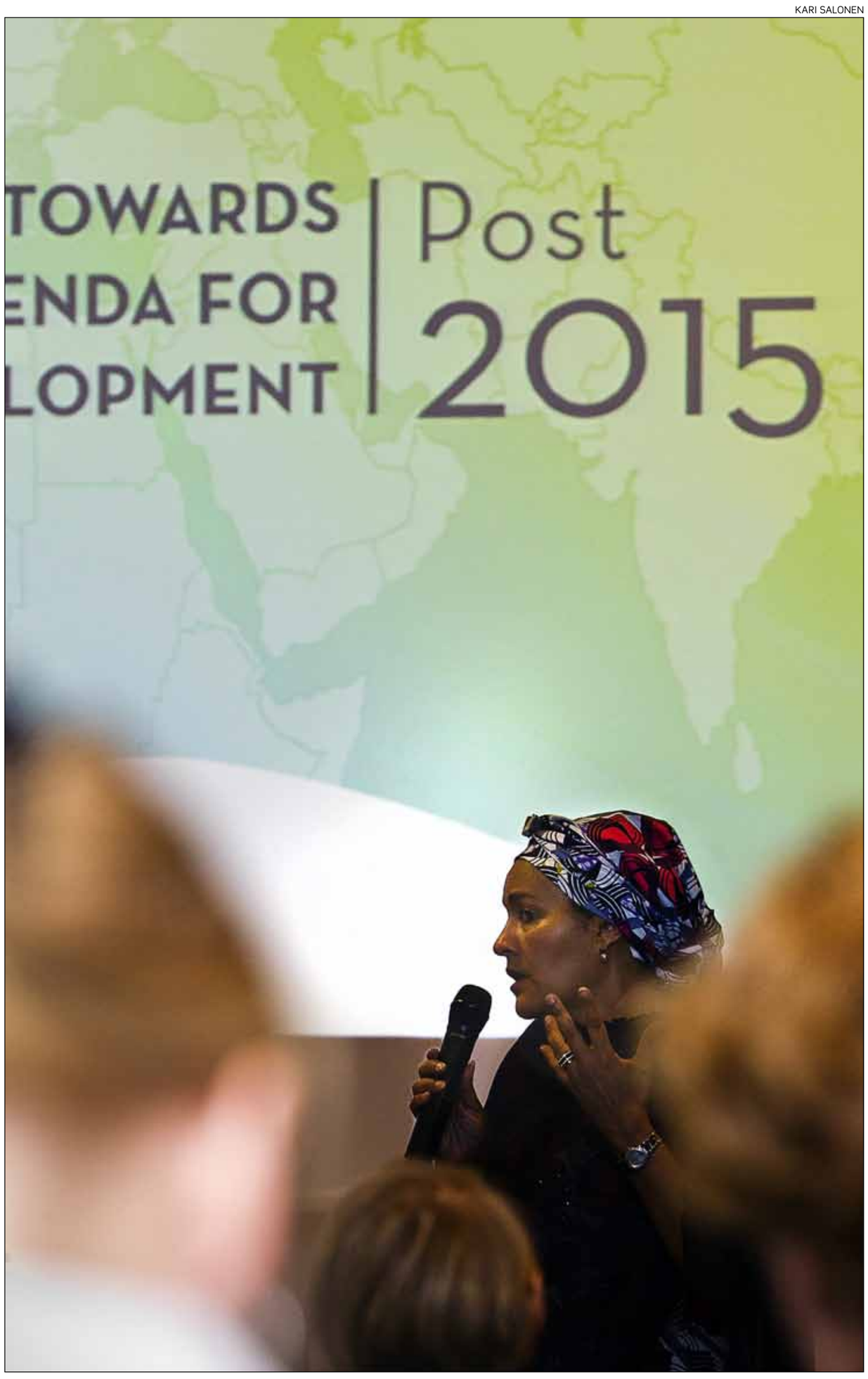

Puhdas vesi on esimerkki elämälle välttämättömästä luonnonvarasta, jonka saatavuus ei ole yhtäläinen perusoikeus, sanoo erityislähettiläs Amina Mohammed.

YK-järjestöjen piirissä valmistellaan kaikkia maailman maita koskevaa kestävän talouden ohjelmaa jatkamaan köyhyyden poistamista. Samaan aikaan kun vauraat maat elävät yli luonnonvarojen, köyhemmät tavoittelevat vastaavaa vaurastumista.

Ohjelmaa valmistelevaa verotustyöryhmää vetänyt suurlähettiläs **Pertti Majanen** muistutti, että varojen puute ei ole taloudellisen kehityksen este.

”Vuotuiset säästöt ovat maailmassa 22 biljoonaa dollaria (lähes 17 tuhatta miljardia euroa) vuodessa. Mutta resurssit ja raha ovat väärässä käytössä ja ehkä joskus väärissä taskuissakin”, hän lohkaisi.

YK:n kestävän talouden ohjelman valmistelua esiteltiin torstaina ympäristöministeriön järjestämässä seminaarissa Helsingissä.

YK:n erityislähettiläs **Amina Mohammed** korosti, että nyt ollaan leipomassa yhteistä kakkua tuleville sukupolville.

”Oleellista on, miten monet tavoitteet yhdistetään käytännöiksi... Ettei eri maissa lähdetä tuijottamaan yksittäisiä toimia vaan tähdätään kokonaisuuteen kestävästä tulevaisuudesta.”

Mohammedin mukaan hänen kotimaassaan Nigeriassa keskeinen haaste on, miten jatkaa talouskasvua vihreämmin.

”Meillä on terrorismia ja köyhyyttä. Ne kertovat siitä, että vähemmistöjä on jäänyt kehityksestä sivuun”, hän totesi.

Ilmastonmuutos taas koskettaa kaikkia ruuan riittävyyden kautta.

Kulutuksen kestävyys Suomen haaste

Mohammed kannusti Suomea tekemään maakohtaisia arvioita ja suunnitelmia siitä, miten kestävämpi kuluttaminen voi toteutua täällä.

”Kaikki eivät voi kuluttaa niin kuin me länsimaissa kulutetaan. Uuden ohjelman pitää painaa meitä kohti kestävämpää kulutusta ja auttaa ihmisiä köyhemmissä maissa vaurastumaan ilman, että ne nousevat samanlaiselle kestämättömälle linjalle”, muotoili ongelman ympäristöministeri **Ville Niinistö** (vihr.).

Tasapainoon materiaalisen kulutuksen ja inhimillisen hyvinvoinnin välillä ovat tutkijoiden laskelmien mukaan päässeet vasta muutamat Väli-Amerikan maat kuten Costa Rica.

”Meidän ei Suomessa kannata ajatella niin, että pidetään vaan oma istuin mahdollisimman puhtaana, kun muu maailma ajautuu ongelmiin. Tässä kilpailussa ei kukaan selviä voittajana”, Niinistö muistutti.

Hän nosti esimerkiksi puhtaan veden, johon liittyy hyvin monenlaista inhimillistä toimintaa.

Siksi se on paitsi elintärkeä, myös poliittisesti vaikeasti ohjailtava luonnonvara.

Ihmisoikeudet vaikea pala

”Kuinka monta on pöydässä, merkitsee oikeasti. On eri asia, onko meitä maapallon väestöä 7, 8 vai ties kuinka monta miljardia”, presidentti **Tarja Halonen** muistutti.

Nälänhädän ja köyhyyden vähentämisen tavoite ei siis ole kadonnut.

Samalla Halonen viittasi monilta puuttuvaan oikeuteen päättää perheen perustamisesta ja seksuaalielämästä.

”Ihmisillä pitää olla oikeus kantaa vastuu elämästään. Kaikki eivät halua saada lapsia 12-vuotiaana.”

YK:n vuosituhattavoitteista heikoimmin ovat toteutuneet äitien, raskaana olevien ja synnyttävien naisten sekä imeväisikäisten lasten terveyteen liittyvät.

Amina Mohammed myönsi, että keskustelu ihmisoikeuksista saattaa olla yksi poliittisen päätöksenteon vaikeimmista kohdista. Ohjelman on määrä valmistua ensi vuonna, mutta poliittisia keskusteluja ollaan vasta aloittamassa YK:ssa.

”Oikeus puhtaaseen veteen on siinäkin mielessä yksi esimerkki”, hän totesi viitaten Niinistön ajatuksiin.

YK:n seminaarissa puhui myös Maailman ruokaohjelman WFP:n pääjohtaja **Ertharin Cousin**. Hänen ajatuksiaan ruokaturvasta uutisoidaan MT:ssä alkuviikolla.

KAIJALEENA RUNSTEN

TAVOITTEET

Kohti kestävää taloutta

YK:n vuosituhattavoitteet muun muassa köyhyyden ja nälänhädän puolittamisesta ulottuvat ensi vuoteen.
Ohjelma laajennetaan yleismaailmalliseksi, jotta myös vauraat ja nopeasti kehittyvät maat saadaan mukaan.
Kestävä kehitys niin sosiaalisesti, taloudellisesti kuin ihmisten yhdenvertaisuuden kannalta on tavoitteena.
Sen valmistelu aloitettiin kaksi vuotta sitten Rion kestävän kehityksen kokouksen jälkeen.

Post 2015 eli Vuoden 2015 jälkeisen ohjelman tavoitealueita on 17.
Tavoitteet jakautuvat lähes 190 alakohtaan, kun alunperin valmistelussa oli noin 500 ehdotusta.

Kestävästä kehityksestä sanottua

Jokaisella nuorella ihmisellä on unelma tulevaisuudesta. Heillä on oikeus vaikuttaa elämäänsä.
YK:n erityislähettiläs Amina Mohammed

Jos synnyt tyttönä, kuolet naisena. Suurin käyttämätön inhimillinen resurssi ovat naiset.
Presidentti Tarja Halonen

Joka neljäs maailman alle 5-vuotiaista lapsista on aliravittu. Kehitystä ei tapahdu, jos ihmiset näkevät nälkää.
Pääjohtaja Ertharin Cousin, Maailman ruokaohjelma WFP

Kestävä talous edellyttää yhteistä vastuunkantoa joka maalta. Antaminen on myös saamista. Yhden maan vaikeudet kääntyvät hyvin nopeasti kaikkien ongelmiksi.
Suurlähettiläs Pertti Majanen

Edelleen uskotaan, että talouskasvu ratkaisee kehityksen ongelmat. Mutta onko tosiaan näin? Vai olisiko muunlainen taloudellinen ajattelu jo aiheellista?
Pääsihteeri Rilli Lappalainen, Kepa ry

Vuosittain pelastetaan pulasta tuhansia eläimiä

JANNE NOUSIAINEN

Kangaspussissa ylipalomies Vesa Nurminen kuljettaa esimerkiksi joutsenia. Lintu on rauhallinen, kun sen silmät on peitetty hupulla.

JYVÄSKYLÄ (MT)

Eläinpelastustehtäviä aiheuttavat eniten luonnonvaraiset linnut, ylipalomies **Vesa Nurminen** kirjoittaa uudessa turvalliseen eläinten pelastamiseen ohjaavassa kirjassa Eläinpelastus.

Helsingin pelastuslaitoksella Nurminen on jo parinkymmenen vuoden ajan erikoistunut eläinten pelastamiseen.

Palo- ja pelastustoimen valtakunnallisen raportointijärjestelmän Pronton mukaan Suomessa oli 2 090 eläinpelastustehtävää vuonna 2013. Nurminen arvioi määrän moninkertaiseksi, tilastointi ontuu.

Hyötyeläinten pelastustaidot alkavat heikentyä, koska pelastuslaitoksissa on yhä vähemmän eläinhoidon ammattilaisia. Vapaapalokuntiin on aina kuulunut myös eläintilojen isäntiä.

”Meni kymmenen vuotta, ennen kuin Pelastusopisto suostui aloittamaan eläinpelastajien koulutuksen”, Nurminen kertoo. Sen koulutuksen käyneet ovat jakaneet oppia muille.

Nautoja ja hevosia pelastavilla on suuri vaara jäädä eläimen telomaksi. Suureläinten pelastusvälineistöön kuuluu vetolevyjä, kiinnitysliinoja, veto- ja nostoliinoja sekä pujotusrautoja.

Pehmeästä paikasta pelastamiseen on olemassa ylipainelaitteita, joilla painavakin eläin on helpompi saada kuiville.

Hiirestä hirveen

Pelastuslaitosten eläintehtävien ääripäissä voivat olla hiiri ja hirvi.

Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen vs. paloesimies **Henrik Multanen** on nostamassa jäistä 2–3 hirveä joka vuosi. Vanhan rouvan lemmikkihiiri on Multasen pelastamista pienin eläin.

Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksella alkaa olla jo kalustoa eläinten pelastamiseen. Miehistö kaipaa koulutusta.

Reilu viikko sitten Lieksan navettapalosta saatiin noin 50 eläintä ulos, kuusi valitettavasti menehtyi.

Eläinsuojasta savu pitäisi saada mahdollisimman pian ulos, vasta sen jälkeen eläimet osaavat lähteä. Multasen mukaan vielä on paljon hankalia eläinsuojia, joista eläimet pitäisi evakuoida monen mutkan ja oven kautta.

40 pelastusvälinettä

Eläinpelastus-kirjan kustantanut Peltaco Oy aloitti vuonna 2011 hankkeen, jolla on kehitetty eläinten pelastajille uutta käyttökelpoisia kalustoa. Kuopiolaisyritys suunnitteli alan ammattilaisten kanssa noin 40 erilaista välinettä koti-, tuotanto- ja villieläinten pelastamiseen.

Välineitä voivat käyttää ammattipelastajien lisäksi maatilat, ravitallit, eläinlääkärit, eläinsuojeluyhdistysten kenttäväki, oppilaitokset, eläintarhat ja monet muut.

Yrityksen pelastautumishupulle Suomen palopäällystöliitto myönsi syyskuun alussa Paloturvallisuuden puolesta -merkin. Noin sata euroa maksava hupun Peltaco lupaa suojaavan ihmisen savu- ja myrkkykaasuilta vähintään puolen tunnin ajan.

Matelijapihdit on tarkoitettu käärmeiden nostamiseen ja siirtämiseen.

Pelastuslaitosten välineiden on oltava kestäviä ja pestäviä. Esimerkiksi muoviset kissankuljetuslaatikot eivät kestä pelastuskäytössä, Nurminen muistutti.

Kirjaansa Nurminen luonnehtii välineiden käyttöoppaaksi. Pelastustyön oppii vain tekemällä.

”Nykyisin apua soitetaan herkemmin eläimelle kuin maassa makaavalle ihmiselle”, Nurminen sanoo. Periaate on, että kaikki hoidetaan mitä pystytään.

REIJO VESTERINEN

Orpo tyytyväinen kalastuskiintiöön

Euroopan komission ehdotus Itämeren kalastuskiintiöksi kelpaa ainakin maa- ja metsätalousministeri **Petteri Orpolle** (kok.). Silakkakiintiö suurenisi, lohikiintiö pienenisi.

Ensi vuonna Pohjanlahdesta saisi kalastaa silakkaa 186 534 tonnia. Määrä on yli kolmannes tämänvuotista suurempi.

Itämeren pääaltaan ja Suomenlahden silakkakiintiö olisi 170 185 tonnia. Tämänvuotiseen tulisi puolet lisää.

Lohikiintiötä komissio haluaa pienentää. Itämeren pääaltaalla ja Pohjanlahdella saisi pyytää 97 911 lohta, kahdeksan prosenttia vähemmän kuin tänä vuonna.

Suomenlahdelle komissio ehdottaa 10 034 lohen kiintiötä, 23 prosenttia vähemmän kuin nyt.

”Lohikiintiön pienentäminen on merkittävä askel Suomen tavoittelemaan suuntaan”, Orpo toteaa.

Turskakiintiö puoleen

Läntisen turskakiintiön komissio haluaa pienentää noin puoleen tämänvuotisesta. Itäisen turskakannan kiintiöstä esitys on tulossa myöhemmin syyskuussa.

Kilohailia saisi ensi vuonna kalastaa 17 prosenttia tämänvuotista vähemmän. Punakampelan kiintiöön EU esittää viiden prosentin pienennystä.

Maa- ja metsätalousministeriö tutkii vielä esitykset. Lausuntokierroksen jälkeen valtioneuvosto vie esityksen eduskunnan hyväksyttäväksi mahdollisimman nopealla aikataululla.

Kiintiöt päätetään EU:n maatalous- ja kalastusneuvoston kokouksessa lokakuussa.

REIJO VESTERINEN

Uusi keskus tutkii luonnonvaroja

Valtioneuvosto hyväksyi torstaina asetuksen Luonnonvarakeskusta. Uusi tutkimuslaitos aloittaa toimintansa ensi vuoden alussa.

Luonnonvarakeskuksen tehtävänä on tuottaa tutkimustietoa ja tarjota asiantuntijoiden palveluita. Siitä tulee toiseksi suurin valtion tutkimuslaitos.

Keskus on osa valtion laajaa pyrkimystä yhdistää tutkimuslaitoksiaan.

Luonnonvarakeskuksen muodostavat Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus, Metsäntutkimuslaitos sekä Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos.

Keskukseen liitetään myös maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen tilastopalvelut.

MT